

Tabela 1. Najczęściej stosowane leki w zaparciu czynnościowym u dzieci i młodzieży

Grupa leków	Lek	Mechanizm działania	Dawkowanie	Możliwe działania niepożądane
Osmotycznie czynne	PEG (glikol polietylenowy) 3350/4000	Zwiększenie objętości treści jelitowej.	<u>Faza odklinowania:</u> 1-1,5 g/kg m.c./dobę przez 3-6 kolejnych dni, <u>Faza podtrzymująca:</u> 0,2-0,8 g/kg m.c./dobę	➤ wzdęcia ➤ biegunka ➤ wymioty ➤ nudności
	Laktuloza	Zwiększenie objętości treści jelitowej, pobudzenie perystaltyki jelita grubego.	1-3 ml/kg m.c./dobę	➤ wzdęcia ➤ biegunka ➤ wymioty ➤ nudności
	Sole magnezu	Zwiększenie objętości treści jelitowej.	1-3 ml/kg m.c./dobę	➤ hipermagnezemia, ➤ hipofosfatemia, ➤ hipokalcemia
Poślizgowe	Olej mineralny (płynna parafina)	Zmiękczenie mas kałowych, powlekanie błony śluzowej jelita i zmniejszanie absorpcji wody.	1-3 ml/kg m.c./dobę (maksymalnie 90 ml/dobę)	➤ nudności ➤ wymioty ➤ podrażnienie okolicy odbytu, ➤ ryzyko aspiracji i zachłystowego zapalenia płuc
Drażniące	Pikosiarczan sodu	Pobudzenie perystaltyki jelita grubego, zwiększenie zawartości wody i elektrolitów w jelicie grubym.	4-6 lat: 3mg jednorazowo, > 6 lat: 4-6 mg jednorazowo	➤ biegunka ➤ bóle brzucha ➤ uczucie dyskomfortu w jamie brzusznej
	Senes	Pobudzenie perystaltyki jelita grubego, zwiększenie zawartości wody i elektrolitów w jelicie grubym.	2-6 lat: 2,5-5 mg/dobę (1-2 razy dziennie), 6-12 lat: 7,5-10 mg/dobę, > 12 lat: 15-20 mg/dobę*	➤ nudności ➤ wymioty ➤ ból brzucha ➤ biegunka ➤ zmiany skórne
	Bisakodyl	Pobudzenie perystaltyki jelita grubego, zwiększenie zawartości wody i elektrolitów w jelicie grubym.	3-10 lat: 5 mg/dobę, > 10 lat: 5-10 mg/dobę*	➤ biegunka ➤ bóle brzucha
Wlewki doodbytnicze	Fosforany (diwodorofosforan i wodorofosforan sodowy)	Pobudzenie defekacji, zmiękczenie i zwiększenie objętości mas kałowych.	1-18 lat: 2,5 ml/kg m.c., maksymalnie 133 ml/dawkę (< 14 kg: 30 ml, 15-27 kg: 60 ml, 28-40 kg: 90 ml, > 40 kg: 120-150 ml)	➤ wzdęcia ➤ wymioty ➤ bóle brzucha ➤ możliwy uraz mechaniczny
	Chlorek sodu (NaCl)	Pobudzenie defekacji, zmiękczenie i zwiększenie objętości mas kałowych.	noworodki <1 kg: 5 ml, > 1 kg: 10 ml, > 1. roku życia: 6 ml/kg m.c. 1-2 razy dziennie	➤ możliwy uraz mechaniczny
	Olej mineralny (płynna parafina)	Zmiękczenie mas kałowych.	2-11 lat: 30-60 ml raz dziennie, > 11 lat: 60-150 ml raz dziennie	➤ wyciek parafiny z odbytu
	Dokuzan sodowy	Zwiększenie objętości mas kałowych.	<6 lat: 60 ml, > 6 lat: 120 ml	➤ wzdęcia ➤ wymioty
Czopki doodbytnicze	Bisakodyl	Pobudzenie perystaltyki jelita grubego, zwiększenie zawartości wody i elektrolitów w jelicie grubym.	2-10 lat: 5 mg raz dziennie, > 10 lat: 5-10 mg raz dziennie**	➤ bóle brzucha
	Glicerynowe	Pobudzenie defekacji, zmiękczenie mas kałowych.	1-3 lat: 0,5 g, 3-6 lat: 1-2 g, > 6 lat: 2-4 g	—
	Dokuzan sodowy	Zwiększenie objętości mas kałowych.	> 12 lat: 100 mg 2 razy dziennie	➤ ból i pieczenie okolicy odbytu, ➤ krwawienie z odbytu

*W Polsce > 12. roku życia, **brak rejestracji w Polsce.
Źródło: Gawel E., Romańczuk B. Zaparcia u dzieci - standardy terapeutyczne. Lekarz POZ 2021; 4: 309-312